

Latvijas Nacionālais
akreditācijas birojs

Latvijas akreditācija uzlabo nacionālo eksportspēju globālajā tirgū

Publicēts: 09.06.2023.

AKREDITĀCIJA, KĀ DAĻA NO NACIONĀLĀS KVALITĀTES
INFRASTRUKTŪRAS,
SNIEDZ LATVIJAS UZŅĒMĒJIEM BŪTISKU
NEPIECIEŠAMO ATBALSTU EKSPORTSPĒJAS UN
KONKURĒTSPĒJAS VEICINĀŠANĀ, KĀ ARĪ NODROŠINA
LATVIJAS TAUSAIMNIECĪBAS ATTĪSTĪBU PIEGĀDES
ĶĒŽU SAREŽĢĪTĪBAS, ĢEOPOLITISKO RISKU,
ILGTSPĒJAS, DIGITALIZĀCIJAS UN ROBOTIZĀCIJAS
LAIKMETĀ.

RŪPES PAR LATVIJAS UZŅĒMĒJU STARPTAUTISKO
UZTICAMĪBU!

9.jūnijā visā pasaulē, tostarp Latvijā, atzīmē Pasaules akreditācijas dienu. 2023.gada tēma ir - akreditācija kā atbalsts globālās tirdzniecības nākotnei. Galvenais mērķis ir pievērst uzmanību akreditācijas un atbilstības novērtēšanas attīstībai, ņemot vērā šī brīža globālā tirgus izaicinājumus - patērētāju uzvedības maiņu, ģeopolitiskos faktorus, sabiedrības uzticības veidošanu un uzņēmējdarbības attīstības tendences, piemēram, procesu digitalizācija, automatizācija, robotizācija un mākslīgais intelekts.

Pēc Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (OECD) aplēsēm, uz šo brīdi atbilstības novērtēšana un standartizācija ietekmē 80% pasaules tirdzniecības. Akreditāciju un tirdzniecību saista aktīvs darbs uzticēšanās vairošanā sabiedrībā neatkarīgi no tā, vai preces un pakalpojumi tiek sniegti valsts robežās, vai arī ārpus tām. Pasaules ekonomika jau sen ir paļāvusies uz kvalitātes infrastruktūras attīstību un harmonizētajām prasībām, apvienojot standartizāciju, akreditāciju un metroloģiju. Tādējādi nodrošinot nepieciešamo uzticību tautsaimniecības nozarēm, apliecinot kompetenci un kvalitāti piedāvātajām precēm un pakalpojumiem. Gan iedzīvotāji, gan uzņēmēji un politikas veidotāji ar akreditācijas pakalpojumiem gūst pārliecību par starptautiski atzītu un uzticamu produktu un pakalpojumu saņemšanu.

Valsts aģentūras "Latvijas Nacionālais akreditācijas birojs" (LATAK) direktore Gundega Jaunbērziņa – Beitika atzīst:

"Globālā tirdzniecība ir mūsdienu realitāte, kur tirgus spēlētājiem ir īpaši svarīgi pielāgoties mainīgajām prasībām un modernajām tehnoloģijām, pārvarot tehniskos šķēršļus un demonstrējot pārliecību par infrastruktūras atbilstību starptautiskajam tirgum. LATAK aktīvi strādā, lai piedāvātu Latvijas uzņēmējiem starptautiski atzītu akreditāciju, tieši tāpēc kopš pagājušā gada esam pilntiesīgi biedri Starptautiskajā akreditācijas forumā IAF un Starptautiskajā laboratoriju akreditācijas kooperācijā ILAC.

Jau šobrīd 50 atbilstības novērtēšanas institūcijas ir pieteikušās lietot ILAC MRA akreditācijas zīmi un 21 institūcija pieteikusies lietot IAF MLA akreditācijas zīmi, atzīstot šo kā būtisku ieguvumu iespējai pilntiesīgi darboties arī starptautiskajos tirgos. Neapšaubāmi akreditācija ir viens no nozīmīgiem ilgspējīgas ekonomikas virzītājspēkiem. Tāpēc ir īpaši būtiski atbilst mūsdienīgas uzņēmējdarbības prasībām un kopīgiem spēkiem ar politikas veidotājiem un citām iesaistītajām pusēm nodrošināt maksimālu atbalstu tautsaimniecības izaugsmei.”

Akreditācija spēj risināt lielu daļu no faktoriem, kas saistīti ar globālās tirdzniecības izaicinājumiem:

regulējumu atšķirības, kas padara piegādes ķēdes aizvien sarežģītākas;

ģeopolitiskie aspekti, piemēram, bruņoti konflikti un globālā pandēmija traucē veiksmīgi īstenot kvalitātes nodrošināšanas metodes un izejvielu ieguvī;

pieaug bažas saistībā ar kibernetdrošību, mākslīgo intelektu, datu aizsardzību un produktu autentiskumu;

aizvien pieaug sabiedrības vēlme pēc ilgspējības, ētiskas un pārdomātas zīmolu darba prakses, kā arī pēc pārskatāmiem piegādes tīkliem.

Akreditācija palīdz globālajai tirdzniecībai, atbalstot regulatorus, uzņēmējus un patērētājus, apmierinot viņu dažādās vajadzības, tostarp prasības pēc drošības, labas pārvaldības, klimatisko pārmaiņu uzraudzības, godīgas konkurences un sabiedrības uzticības veidošanas. Ņemot vērā pastāvošos izaicinājumus, Pasaules Tirdzniecības organizācija (PTO) un Apvienoto Nāciju organizācijas Rūpniecības attīstības organizācija (UNIDO) ierosina aizvien vairāk pieņemt un integrēt starptautiskus standartus valstu kvalitātes infrastruktūras sistēmā, vienlaikus vienojoties par savstarpēji atzītu regulējumu visā pasaulē.

Pielāgošanās mainīgajai pasaulei ir stūrakmens akreditācijas attīstībai arī turpmāk, atbalstot starptautisko tirdzniecību gan nacionālajā, gan globālajā vidē. LATAK akreditētās institūcijas atzīst akreditācijas nozīmīgumu un atbalstu pārdomātai un drošai uzņēmējdarbības izaugsmei, piemēram, “VK Terminal Services” SIA skaidro, ka akreditētas laboratorijas izsniegtie testēšanas pārskati klientiem vieš lielāku drošību par rezultātu ticamību un produkta atbilstību noteiktām prasībām, tādējādi akreditētas laboratorijas klātbūtne un paraugu testēšanas iekļaušana kopējā pakalpojumu kompleksā dod iespējas vairot potenciālo sadarbības partneru loku, uzlabot tiem sniegto pakalpojumu kvalitāti un elastīgāk reaģēt uz izmaiņām tirgū. Savukārt Ingmārs Felcis “Baltic Research Center” laboratorijas vadītājs atzīst, ka starptautiskās akreditācijas zīmes kopā ar nacionālo zīmi lietošana uz izsniegtajiem dokumentiem sniedz tūlītēju skaidrību par to, ka sniegtais process ir pārbaudīts saskaņā ar pieņemtajiem standartiem un instrukcijām, kvalitatīvi ar kalibrētu un atbilstošu aprīkojumu un personālu. Tas aiztaupa daudz laika, kas būtu jāpavada apliecinot atbilstību. Līdz ar to arī klienti biežāk vērsas, jo daudziem darbības lauks ir saistīts ar eksportu, un līdz ar to internacionālie apzīmējumi ir būtiski, lai tos atpazītu arī starptautiskajā tirgū.

Uzziņai

Pasaules akreditācijas diena ir globāla iniciatīva, kuru 2008. gadā aizsāka Starptautiskais akreditācijas forums (*International Accreditation Forum, IAF*) un Starptautiskā laboratoriju akreditācijas kooperācija (*International Laboratory Accreditation Cooperation, ILAC*), lai veicinātu izpratni par akreditācijas nozīmi, ieguvumiem un priekšrocībām.

Video par šo tēmu iespējams redzēt [šeit](#)

<https://www.latak.gov.lv/lv/jaunums/latvijas-akreditacija-uzlabo-nacionalo-eksportspeju-globalaja-tirgu>